

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ
КАФЕДРА ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ТА ЮРИДИЧНИХ
ДИСЦИПЛІН ФАКУЛЬТЕТУ № 6**

РОБОЧА ПРОГРАМА

**навчальної дисципліни
«ІСТОРІЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ»
обов'язкових компонент освітньої програми
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

262 Правоохоронна діяльність

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 25.09.2023. № 8

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 25.08.2023. № 5

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 22.09.2023. № 8

Розглянуто на засіданні кафедри фундаментальних та юридичних дисциплін факультету № 8 (протокол від 18.08.2023).

Розробники:

1. Завідувач кафедри фундаментальних та юридичних дисциплін факультету № 6 ХНУВС, кандидат юридичних наук, доцент **Холод Ю. А.**
2. Доцент кафедри фундаментальних та юридичних дисциплін факультету № 6 ХНУВС, кандидат юридичних наук, доцент **Зайцев Л.О.**
3. Доцент кафедри фундаментальних та юридичних дисциплін факультету № 6 ХНУВС, кандидат історичних наук, доцент **Головко Б. Г.**

Рецензенти:

1. Завідувач кафедри теорії та історії держави і права факультету № 1 ХНУВС, кандидат історичних наук, доцент **Логвиненко І. А.**
2. Професор кафедри міжнародного права Харківського національного університету ім. В. М. Каразіна, доктор юридичних наук, професор **Гавриленко О. А.**

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – <u>3</u> Загальна кількість годин – 90 Кількість тем – 13	26 <u> </u> Цивільна безпека; (шифр галузі) (назва галузі знань) 262 Правоохоронна діяльність перший (бакалаврський)	Навчальний курс 4 Семестр 8 Види контролю: залік
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
Денна форма навчання:		Заочна форма навчання:
Лекції – 14 годин; Семінарські заняття – 14 годин; Практичні заняття – 2 години; Самостійна робота – 60 годин;		Лекції – 4 годин; Семінарські заняття – 4 годин; Практичні заняття – 2 години; Самостійна робота – 80 годин;

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія правоохоронних органів» є ознайомлення студентів з історією виникнення і розвитку головних правоохоронних органів України і провідних держав світу, формуванням розуміння закономірностей та напрямів їхнього розвитку. Студенти мають навчитися самостійно аналізувати як окремі нормативні акти, так і більш загальні державно-правові явища в галузі правоохоронної діяльності. Такі знання і навички сприятимуть кращому розумінню державно-правових реалій сучасності, сутності, негативних та позитивних сторін чинного права, правозастосування, а також допоможуть прогнозувати їхню подальшу еволюцію.

Основною метою вивчення навчальної дисципліни «Історія правоохоронних органів» є оволодіти необхідними знаннями для кращого пізнання сутності, функцій, основних напрямів діяльності соціального призначення правоохоронних органів, перспектив і можливостей їх розвитку, а також розвинути загальну державно-правову культуру студента.

Завдання. Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія правоохоронних органів» є аналіз основних етапів розвитку правоохоронних органів в Україні і провідних країнах Європи і США, усвідомлення їх структури, організації і основних напрямів діяльності, вивчення нормативно-

правових актів, що регламентують статус і функціонування правоохоронних органів.

Міждисциплінарні зв'язки: «Історія правоохоронних органів» тісно пов'язана з курсами «Судові і правоохоронні органи», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Політологія», «Філософія права», «Теорія держави і права», «Конституційне право» тощо.

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

1) *на поняттєвому рівні:* основи історико-правових та теоретико-правових положень, що стосуються виникнення, становлення, розвитку та функціонування правоохоронних органів; основи колишніх та сучасних юридичних понять і категорій.

2) *на фундаментальному рівні:* процеси виникнення та розвитку правоохоронних органів України, їхні особливості, притаманні державному ладу та соціальному устрою, правовим системам, головні нормативні джерела, що визначають їх функціонування на різних етапах історичного розвитку;

3) *на практично-творчому рівні:* правові основи тлумачення норм права; форми і методи поширення історико-правових знань серед населення; форми та порядок надання правової допомоги громадянам.

вміти:

1) *на репродуктивному рівні:* відтворювати основні поняття та категорії дисципліни, наводити основні факти, що характеризують правоохоронну діяльність в Україні на різних етапах розвитку держави;

2) *алгоритмічному рівні:* довільно використовувати засвоєні знання для правильного формулювання складних юридичних понять і категорій з подальшим їх використанням при вивченні галузевих дисциплін; вірно тлумачити норми права; безпомилково застосовувати правові приписи при виконанні своїх службових повноважень;

3) *на евристичному рівні:* на основі засвоєння історичних знань про правоохоронну діяльність, вміти з наукових позицій давати їм правильну оцінку, розкривати їх дійсну сутність; знаходити шляхи розв'язання задач, що виникають у правоохоронця під час поширення правових знань серед населення, формування у громадян поваги до права і закону.

4) *на творчому рівні:* переосмислювати наявні знання стосовно нових фактів; адаптувати раніше отримані знання, вміння та навички до змінних умов та нестандартних ситуацій; самостійно вести експериментальну, науково-дослідницьку діяльність.

1.4. Форма підсумкового контролю (залік).

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

Програмні компетентності, які формуються при вивченні

навчальної дисципліни		
Інтегральна компетентність	Здатність і готовність особи розв'язувати задачі і проблеми у галузі правоохоронної діяльності із поглибленим рівнем знань та вмінь, достатніх для вирішення проблемних професійних завдань у сфері правоохоронної діяльності, охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1 ЗК-3	Здатність до абстрактного, логічного, критичного мислення, аналізу і синтезу Базові знання та розуміння області та розуміння професії
	ЗК-4	Здатність спілкуватися рідною і іноземною мовами
	ЗК-5	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
	ЗК-6	Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел
	ЗК-8	Здатність провадити дослідницьку і інноваційну діяльність
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	ФК-1	Усвідомлення засад і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів таких фундаментальних галузей права, як: конституційне право, адміністративне і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право, фінансове право, господарське право
	ФК-2	Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов'язків, здатність працювати в міжнародному контексті
	ФК-4	Здатність виявляти причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних і адміністративних правопорушень,

		вживати заходи для їх усунення
	ФК-6	Здатність і готовність особи здійснювати специфічну, виконавчо-розпорядчу, підзаконну, державно-владну діяльність з організації та охорони публічного порядку, забезпечення публічної безпеки, попередження і припинення кримінальних і інших правопорушень
	ФК-8	Здатність тлумачити нормативно-правові акти, робити кваліфіковані юридичні висновки і надавати консультації
	ФК-9	Здатність у передбачених законом випадках приймати рішення та процесуально їх оформлювати, процесуально супроводжувати досудове розслідування
	ФК-10	Здатність застосовувати методики розслідування окремих видів злочинів

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Вступ.

Тема № 1. Історія правоохоронних органів – навчальна дисципліна.

Предмет, мета, завдання, методи вивчення дисципліни. Місце і значення в системі юридичних дисциплін. Періодизація навчального курсу. Навчальна історіографія. Актуальні проблеми історії правоохоронних органів.

Розділ 2. Епоха Стародавнього світу та Середньовіччя.

Тема № 2. Історія правоохоронних органів в епоху Стародавнього Світу.

Загальносоціальні і формальноюридичні джерела правоохоронної діяльності. Спроби відокремити правоохоронну діяльність від інших видів державної діяльності. Створення перших підрозділів з правоохоронною функцією. Особливості правоохоронних органів античного світу. Виникнення

правоохоронних органів на території України – у межах скіфської держави, міст-держав Північного Причорномор'я, Боспорського царства.

Тема № 3. Історія правоохоронних органів у період феодалізму (V – середина XVII ст.).

Нормативно-правові засади створення і функціонування правоохоронних органів у провідних країнах світу часів феодалізму. Створення перших професійних правоохоронних, у тому числі, поліцейських формувань. Особливості структури і компетенції правоохоронних органів європейських країн періоду феодалізму.

Правоохоронна діяльність на території України часів Київської Русі та на українських землях періоду іноземного панування XIV – XVII ст.ст.

Правоохоронні органи періоду формування і функціонування абсолютних монархій.

Розділ 3. Історія правоохоронних органів Нового часу (друга половина XVII – початок XX ст.).

Тема № 4. Правоохоронні органи часів буржуазних революцій XVII – XIX ст.ст.

Правове і ідеологічне підґрунтя існування і діяльності професійних правоохоронних формувань. Правоохоронні системи провідних європейських країн (Англія, Франція Німеччина) – загальне і особливе. Правоохоронні органи США.

Тема № 5. Правоохоронні органи України-Гетьманщини (середина XVII – початок XIX ст.).

Нормативно-правові засади створення правоохоронної системи. Зміни в організації правоохоронних органів у зв'язку з входженням України до складу Російської імперії.

Тема №6. Правоохоронні органи на території України у складі Російської, Австрійської, Австро-Угорської імперій у XIX ст.

Поліція і інші правоохоронні органи часів кризи кріпосницького ладу і буржуазних реформ. Особливе значення політичної поліції – III Відділення і жандармерія – нормативно-правові засади, структура, діяльність. Центральні і

місцеві поліцейські органи. Поліцейська реформа 1862 р. Діяльність реформованої загальної і політичної поліції другої половини XIX ст. Правоохоронні органи Східної Галичини та Закарпаття.

Розділ 4. Історія правоохоронних органів Новітнього часу (початок XX – початок XXI ст.).

Тема № 7. Правоохоронні органи на початку XX ст.

Правоохоронні системи провідних країн Європи та Північної Америки.

Поліція, та інші правоохоронні органи на українських землях в умовах воєнного стану 1914-1917 рр.

Реформи Тимчасового уряду у галузі правоохоронної діяльності внаслідок Лютневої революції.

Тема № 8. Історія правоохоронних органів України періоду революції та визвольних змагань 1917 – 1920 рр.

Правоохоронна система УНР доби Центральної Ради. Реформи правоохоронних органів часів гетьманату П. Скоропадського. Правоохоронні органи УНР періоду Директорії. Спроби реформування правоохоронної системи ЗУНР. Організація і діяльність правоохоронних органів радянської України.

Тема № 9. Правоохоронні органи у міжвоєнний період 1921 – 1939 рр.

Організація, правові засади функціонування і основні напрямки діяльності правоохоронних систем країн Європи і США.

Правоохоронні органи СРСР і УРСР у 1921 – на початку 30-х років. Зміни в організації і діяльності у зв'язку з утвердженням тоталітарного ладу у 30-х роках.

Тема № 10. Правоохоронні органи УРСР і СРСР в роки Другої світової війни.

Розбудова Радянської правоохоронної системи в Західних областях України 1939 – 1941 рр. Правові засади і основні напрямки перебудови правоохоронної системи СРСР в умовах воєнного стану 1941 – 1946 рр. Правоохоронні органи УРСР у 1941 – 1945 рр.

Організація правоохоронної діяльності підрозділами ОУН-УПА.

Органи з підтримання правопорядку Німецької, Румунської окупаційної адміністрації (1943 – 1944 рр.).

Тема № 11. Міжнародна правоохоронна співпраця у переслідуванні воєнних злочинців.

Харківський і інші перші судові процеси над нацистськими злочинцями. Нюрнберзький та Токійський міжнародний трибунали. Справа А. Ейхмана, І. Дем'янюка. Діяльність центру Симона Візенталя.

Тема № 12. Правоохоронні органи УРСР і СРСР у 50-х – на початку 90-х рр. XX століття.

Організація і діяльність правоохоронних органів у повоєнні часи 1946 – 1953 рр. Спроби десталінізації правоохоронної системи. Правоохоронні органи у 60-х – 90-х роках. Спроби міжнародної інтеграції.

Тема № 13. Правоохоронні органи провідних країн світу у другій половині XX – на початку XXI століття.

Правоохоронні органи у механізмі влади сучасних держав світу. Різні підходи щодо визначення функцій і компетентності. Правоохоронні системи Великобританії, Франції, ФРГ, США. Міжнародні правоохоронні структури, правові засади створення і діяльності. Інтерпол – організація та діяльність.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни					
	Всього	з них:				
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота

Семестр № 8						
Тема № 1. Історія правоохоронних органів – навчальна дисципліна.	4		2			2
Тема № 2. Історія правоохоронних органів держав Стародавнього Світу.	10	2				6
Тема № 3. Історія правоохоронних органів у період феодалізму.	8	2	2			4
Тема №4. Правоохоронні органи часів буржуазних революцій XVIII – XIX ст.ст	4					4
Тема № 5. Правоохоронні органи України-Гетьманщини (середина ХУП – початок ХІХ ст.).	6		2			4
Тема № 6. Правоохоронні органи на території України у складі Російської імперії у ХІХ ст.	10	2	2			6
Тема №7. Правоохоронні органи на початку ХХ ст.	6	2				4
Тема №8. Історія правоохоронних органів України періоду визвольних змагань 1917 – 1920 рр.	8		2			6
Тема № 9. Правоохоронні органи у міжвоєнний період 1921 – 1939 рр	12	2	2			4
Тема № 10. Правоохоронні органи УРСР і СРСР в роки Другої світової війни.	6	2	2			2
Тема №11. Міжнародна правоохоронна співпраця у переслідуванні воєнних злочинців.	2					2
Тема № 12. Правоохоронні органи УРСР і СРСР у 50-х – на початку 90-х рр. ХХ ст.	8	2				4
Тема № 13. Правоохоронні органи провідних світових країн у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст	10	2	2	2		6
Всього за семестр № 3:	90	14	14	2		60

4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна) форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни					
	Всього	з них:				
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота
Семестр № 6						
Тема № 1. Історія правоохоронних органів держав Стародавнього Світу.	14	2	2			10

Тема № 2. Правоохоронні органи України-Гетьманщини(середина ХУП – початок ХІХ ст.).	26	2	2	2		20
Тема № 12. Правоохоронні органи УРСР і СРСР у 50-х – на початку 90-х рр. ХХ ст.	50					50
Всього за семестр № 6	90	4	4			80

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література
Тема №1: Історія правоохоронних органів як навчальна дисципліна.		
1.	Охарактеризувати місце історії правоохоронних органів в системі юридичних дисциплін.	1. Історія держави і права України : підручник. За заг. ред. док. юрид. наук, проф. О.М. Бандурки / О.М. Головка, В.А. Греченко, О.А. Гавриленко, І.А. Логвиненко, С.Ю. Обрусна, В.Є. Кириченко та ін. Київ : Майдан, 2018. – 640 с. 2. Історія держави і права України : підручник / В.Д. Гончаренко, В.М. Єрмолаєв, В.О. Рум'янцев та ін. – Х. : Право, 2013. – 704 с. 3. Історія держави і права України. Академічний курс : підручник : у 2-х т. / [за ред. В.Я. Тація, А.Й. Рогожина]. – Київ : Ін Юре, 2000. – Т. 1. – 648 с. 4. Історія органів внутрішніх справ. – Кіровоград, 2003. – 236 с.
2.	Знати, та аргументовано пояснювати сутність і походження правоохоронної функції.	
3.	Орієнтуватись у дискусійних питаннях курсу історії правоохоронних органів.	
Тема №2: Історія правоохоронних органів держав Стародавнього Світу.		5. Історія держави і права України: хрестоматія-практикум: навчальний посібник / О. А. Гавриленко, І. А. Логвиненко, Л. В. Новікова. – Х.: ХНУ ім. Каразіна, 2015. – 348 с. 6. Кульчицький В.С., Тищик Б.Й. Історія держави і права України : підручник / В.С. Кульчицький, Б.Й. Тищик. – Київ : Ін юре, 2007. – 624 с. 7. Музиченко П.П. Історія держави і права України : навч. посіб. / П.П. Музиченко. – 6-те вид., перероб. і доп. – Київ : Знання, 2007. – 471 с. 8. Трофанчук Г.І. Історія держави та права України : навч. посіб. : Рекомендовано МОН України / Г.І. Трофанчук. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 382 с. 9. Історія органів внутрішніх справ. – Кіровоград, 2003. – 236 с.
1.	З'ясувати, особливості формування та розвитку правоохоронних органів у державах Північного Причорномор'я	
2.	Підготувати конспект питання «Основні напрями діяльності правоохоронних органів в античних державах Північного Причорномор'я (кінець VII ст. до н.е. – перша половина VI ст. н.е).».	
3.	З'ясувати особливості правоохоронної діяльності античного Риму.	
4.	Визначити систему правоохоронних органів античної Греції.	
Тема №3: Правоохоронні органи України-Гетьманщини (середина ХУП – початок ХІХ ст.).		
1.	Проаналізувати особливості історичних умов, за яких створювались правоохоронні органи.	1. Історія держави і права України : підручник. За заг. ред. док. юрид. наук, проф. О.М. Бандурки / О.М. Головка, В.А. Греченко, О.А. Гавриленко, І.А. Логвиненко, С.Ю.
2.	Визначити інститути держави, які опікувались правоохоронною діяльністю	
3.	Проаналізувати нормативні джерела, які містять інформацію про правоохоронну діяльність.	

		Обрусна, В.Є. Кириченко та ін. Київ : Майдан, 2018. – 640 с. 2. Історія держави і права України : підручник / В.Д. Гончаренко, В.М. Єрмолаєв, В.О. Рум'янцев та ін. – Х. : Право, 2013. – 704 с. 3. Історія держави і права України. Академічний курс : підручник : у 2-х т. / [за ред. В.Я. Тація, А.Й. Рогожина]. – Київ : Ін Юре, 2000. – Т. 1. – 648 с. 4.Історія органів внутрішніх справ. – Кіровоград, 2003. – 236 с.
Тема № 4: Правоохоронні органи на початку ХХ ст.		
1.	Розібратись у причинах докорінної реформи правоохоронних органів на українських землях у складі Російської і Австро-Угорської імперії.	5. Історія держави і права України: хрестоматія-практикум: навчальний посібник / О. А. Гавриленко, І. А. Логвиненко, Л. В. Новікова. – Х.: ХНУ ім. Каразіна, 2015. – 348 с. 6. Кульчицький В.С., Тищик Б.Й. Історія держави і права України : підручник / В.С. Кульчицький, Б.Й. Тищик. – Київ : Ін юре, 2007. – 624 с. 7. Музиченко П.П. Історія держави і права України : навч. посіб. / П.П. Музиченко. – 6-те вид., перероб. і доп. – Київ : Знання, 2007. – 471 с. 4. Історія органів внутрішніх справ. – Кіровоград, 2003. – 236 с.
2.	Проаналізувати загальне і особливе у правоохоронній діяльності на території українських земель і провідних світових держав.	
3.	Визначити правові засади організації і діяльності правоохоронних органів.	
4.	Підготувати доповіді щодо організації правоохоронних органів у світових державах цього часу.	
Тема № 5: Правоохоронні органи провідних світових країн у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.		
1.	З'ясувати, з якими новими проблемами зіткнулись правоохоронні органи на межі століть.	1.Історія держави і права України : підручник. За заг. ред. док. юрид. наук, проф. О.М. Бандурки / О.М. Головка, В.А. Греченко, О.А. Гавриленко, І.А. Логвиненко, С.Ю. Обрусна, В.Є. Кириченко та ін. Київ : Майдан, 2018. – 640 с. 2. Історія держави і права України: хрестоматія-практикум: навчальний посібник / О. А. Гавриленко, І. А. Логвиненко, Л. В. Новікова. – Х.: ХНУ ім. Каразіна, 2015. – 348 с. 3. Історія органів внутрішніх справ. – Кіровоград, 2003. – 236 с.
2.	Зробити повідомлення, щодо удосконалення організації правоохоронних органів.	
3.	Поліція України – нові підходи до організації і основних напрямів діяльності.	
4.	Назвіть характерні риси становлення та реформування національної правоохоронної та правозахисної системи України (1991-2018 рр.):	

5. Індивідуальні завдання

5.1. Теми рефератів

1. Історія правоохоронних органів як наука. Об'єкт, предмет, функції, методологія. Місце в системі юридичних (правових) наук. Наукові концепції періодизації.

2. Наукові концепції виникнення правоохоронної функції у державах Стародавнього Сходу.
3. Теоретичні засади необхідності і оптимальної організації правоохоронних інститутів в античній філософській і правовій думці.
4. Основні елементи правоохоронної діяльності в античних полісах Північного Причорномор'я (середина 1 тис. до н.е.).
5. Перші поліцейські формування у країнах Європи періоду феодалізму.
6. Правоохоронні органи на території України часів Київської Русі.
7. Правоохоронна діяльність на території України часів іноземного панування (XIV – XVII ст.).
8. Правоохоронні органи на українських землях у складі Російської імперії у XVIII ст.
9. Правові і ідеологічні засади створення професійних правоохоронних органів у країнах Європи у XIX ст.
10. Поліцейська система Англії у XIX – на початку XX ст.
11. Поліцейська система Франції у XIX – на початку XX ст.
12. Поліцейська система Німеччини у XIX – на початку XX ст.
13. Нормативні засади і особливості управління поліції на українських землях у складі Російської імперії на початку XIX ст.
14. III відділення і корпус жандармів як спроба створення політичної поліції.
15. Реформи правоохоронної системи у другій половині XIX ст.
16. Нормативні засади і організація адвокатури на українських землях у другій половині XIX ст.
17. Участь правоохоронної системи у боротьбі з визвольним рухом на українських землях у XIX ст.
18. Перші спроби міжнародної співпраці у правоохоронній діяльності наприкінці XIX – на початку XX ст.
19. Поліція у Російській імперії на початку XX ст.
20. Вільне козацтво часів УНР, як різновид самодіяльних правоохоронних формувань.
21. Державна Варта періоду гетьманату.
22. Засновники радянської держави про ставлення до правоохоронної діяльності.
23. Нормативні засади і організація радянської міліції 20-х рр. XX ст.
24. Правоохоронні органи УРСР у 30-х рр. XX ст.
25. Вплив воєнного стану на організацію і функціонування правоохоронної системи УРСР і СРСР.
26. Нацистські окупаційні органи охорони правопорядку на території УРСР.
27. Спроби і прояви деєсталінізації правоохоронної системи.
28. Організація підготовки кадрів для міліції УРСР у повоєнні часи.
29. Загальне і особливе в організації правоохоронної діяльності провідних світових держав у другій половині XX ст.

30. Досвід міжнародної співпраці у правоохоронній діяльності у другій половині XX ст.

6. Методи навчання

Вид навчального заняття та їх класифікація	Тема, за якою проводиться	Кількість годин
Традиційні форми проведення лекційного заняття		
Інформаційна лекція	Історія правоохоронних органів – навчальна дисципліна.	2
Тематична лекція	Історія правоохоронних органів держав Стародавнього Світу.	2
Тематична лекція	Історія правоохоронних органів у період феодалізму.	2
Тематична лекція	Правоохоронні органи часів буржуазних революцій XVIII – XIX ст.ст	2
Тематична лекція	Правоохоронні органи України-Гетьманщини (середина ХУП – початок ХІХ ст.).	2
Тематична лекція	Правоохоронні органи на території України у складі Російської імперії у ХІХ ст.	2
Тематична лекція	Правоохоронні органи на початку ХХ ст.	2
Тематична лекція	Історія правоохоронних органів України періоду визвольних змагань 1917 – 1920 рр.	2
Тематична лекція	Правоохоронні органи у міжвоєнний період 1921 – 1939 рр	2
Тематична лекція	Правоохоронні органи УРСР і СРСР в роки Другої світової війни.	2
Тематична лекція	Міжнародна правоохоронна співпраця у переслідуванні воєнних злочинців.	2
Тематична лекція	Правоохоронні органи УРСР і СРСР у 50-х – на початку 90-х рр. ХХ ст.	2
Підсумкова лекція	Правоохоронні органи провідних світових країн у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.	2
Форми проведення семінарського заняття		
Класичний семінар (семінар із виступами студентів)	Предмет, основні поняття і джерела курсу «Історія правоохоронних органів»	2
Семінар-обговорення доповідей, рефератів	Історія правоохоронних органів в епоху Стародавнього Світу	2
Класичний семінар (семінар із виступами студентів)	Правоохоронна діяльність періоду феодалізму	2
Семінар-обговорення доповідей, рефератів	Правоохорона діяльність країн Європи і Північної Америки часів перших буржуазних революцій	2
Семінар-обговорення доповідей, рефератів	Нормативно – правове підґрунття організації правоохоронних органів України – Гетьманщини	2
Семінар-обговорення доповідей, рефератів	Правові засади, організація і діяльність правоохоронних органів на території українських губерній у складі Російської і	2

	Австро-Угорської імперії XIX ст..	
Семінар-обговорення доповідей, рефератів	Правоохоронні органи на початку XX ст.	2
Семінар-обговорення доповідей, рефератів	Історія правоохоронних органів в Україні у 1917 – 1920 рр.	2
Семінар-обговорення доповідей, рефератів	Правоохоронні органи у міжвоєнний період 1921 – 1939 рр.	2
Класичний семінар (семінар із виступами студентів)	Правоохоронні органи УРСР і СРСР в роки Другої світової війни.	2
Семінар-обговорення доповідей, рефератів	Міжнародна правоохоронна співпраця у покаранні воєнних злочинців	2
Класичний семінар (семінар із виступами студентів)	Правоохоронні органи СРСР, УРСР, України у 50-х – 90- х рр. XX ст.	2
Семінар-обговорення доповідей, рефератів	Правоохоронні органи провідних країн світу у другій половині XX – на початку XXI ст.	2

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Історія правоохоронних органів – навчальна дисципліна.
2. Правоохоронна діяльність у державах Стародавнього Сходу.
3. Правоохоронна діяльність в античних державах Греції і Риму.
4. «Руська правда» про організацію правоохоронної справи на території Київської Русі.
5. Створення перших правоохоронних підрозділів у Європі періоду феодалізму.
6. Литовські статuti як джерело для вивчення правоохоронної діяльності на українських землях.
7. Адвокатська діяльність на українських землях у складі іноземних держав у XIV – XVII ст.
8. Реєстрове козацтво як різновид правоохоронного підрозділу.
9. Правоохоронна діяльність на території Запорозької Січі.
10. Створення професійної поліції у період абсолютизму.
11. Правоохоронна система Англії періоду буржуазної революції.
12. Правоохоронна система США у XVIII – XIX ст.ст.
13. Вплив Великої буржуазної революції на організацію і функціонування правоохоронної системи у Франції.
14. Правоохоронна система Німеччини у XVIII – на початку XIX ст.

15. Нормативні засади і діяльність правоохоронних органів на українських губерніях у складі Російської імперії у першій половині XIX ст.
16. Створення політичної поліції у Російській імперії у XIX ст.
17. Організація і діяльність адвокатури в українських губерніях у складі Російської імперії у XIX ст.
18. Вплив буржуазних реформ другої половини XIX ст. на організацію і діяльність правоохоронної системи.
19. Правоохоронна діяльність провідних європейських держав на початку XX ст.
20. Правоохоронна діяльність Тимчасового уряду.
21. Правоохоронні органи УНР доби Центральної Ради.
22. Правоохоронна діяльність періоду гетьманату П. Скоропадського.
23. Правоохоронні органи у період ЗУНР.
24. Правоохоронна система перших років Радянської влади.
25. Правоохоронні системи провідних європейських держав між двома світовими війнами.
26. Міліція і інші правоохоронні органи УРСР у 20-х – 30-х рр. XX ст.
27. Нормативні засади перебудови правоохоронних органів УРСР у зв'язку з початком Другої світової війни.
28. Українська поліція ОУН-УПА в роки Другої світової війни.
29. Десталінізація правоохоронної системи у повоєнні роки.
30. Головні напрями діяльності правоохоронних органів у 70-х – на початку 90-х рр. XX ст.
31. Основні тенденції розвитку правоохоронних систем провідних держав світу наприкінці XX – на початку XXI ст.
32. Інтерпол, як зразок міжнародного співробітництва у правоохоронній діяльності.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи включають у себе поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських, практичних, лабораторних занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних та лабораторних занять і має за мету перевірку засвоєння знань, умінь і навичок з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботи виставляються в журнали обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів вищої освіти в Університеті враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у вигляді, передбаченому в робочій програмі навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Результат навчальних занять за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок під час навчальних занять протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Результат самостійної роботи за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок з самостійної роботи, отриманих протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Здобувач вищої освіти, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт 10.

$$\text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} = \left(\frac{\text{Результат навчальних занять за семестр} + \text{Результат самостійної роботи за семестр}}{2} \right) * 10$$

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів вищої освіти залікових книжках. *Присутність здобувачів вищої освіти на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.* Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку), з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт 10, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів вищої освіти, становить – 50.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\text{Підсумкові бали на навчальній дисципліні} = \text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} + \text{Кількість балів за підсумковим контролем}$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю отримав оцінку «незадовільно», складає підсумковий контроль (екзамен, залік) повторно. Повторне складання підсумкового контролю (екзамену, заліку) допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни, у тому числі один раз – викладачеві, а другий – комісії, створеній на факультеті. Незадовільні оцінки виставляються тільки в відомостях обліку успішності. Здобувачі вищої освіти, які отримали не більше як дві незадовільні оцінки (нижче ніж 60 балів) з навчальної дисципліни, можуть бути встановлені різні строки ліквідації академічної заборгованості, але не пізніше як за день до фактичного початку навчальних занять у наступному семестрі. Здобувачі вищої освіти, які не ліквідували академічну заборгованість у встановлений термін, відраховуються з Університету. Особи, які одержали більше двох незадовільних оцінок (нижче ніж 60 балів) за підсумковими результатами вивчення навчальних дисциплін з урахуванням підсумкового контролю, відраховуються з Університету.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі підсумкового контролю (екзамену чи заліку), то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

$$\text{Підсумкові бали на навчальній дисципліні} = \frac{\text{Підсумкові бали за поточний семестр} + \text{Підсумкові бали за попередній семестр}}{2}$$

Робота під час навчальних занять	Самостійна та індивідуальна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше 4 позитивних оцінок	Підготувати реферат, підготувати конспект за темою самостійної роботи,	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
			Оцінка	Пояснення
12	97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
11	94-96			
10	90-93			
9	85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками.
8	80-84			
7	75-79		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією–двома значними помилками.
6	70-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний неповністю , але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки , робота з трьома значними помилками.
5	65-69			
4	60-64		E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
3	40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
2	21-40			
1	1-20		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Інформаційне та методичне забезпечення навчальної дисципліни

10.1. Рекомендована література

Основна:

1. Конституція України : від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Акт проголошення незалежності України // Відомості Верховної Ради України. 1991. №38. Ст. 502.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1427-12#Text>
4. Декларація про державний суверенітет України // Відомості Верховної Ради України. 1990. – №31. Ст. 429.
5. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : Закон України : від 23.12.1993 р., № 3781 // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 11. Ст. 50.
6. Про Національне центральне бюро Інтерполу. Постанова Кабінету Міністрів України № 220 від 25 березня 1993 року.
7. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 р. // Відомості Верховної Ради. 2015. № 40-41. Ст. 379.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
8. Про нотаріат: Закон України від 2.09.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. 1993. № 39. Ст. 241.
9. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 р. // Відомості Верховної Ради. 2014. № 2-3. Ст. 12.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
10. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. // Відомості Верховної Ради України. 1992. № 27. Ст. 382.
11. Бандурка О.М., Греченко В.А., Сокурєнко В. В. Органи охорони правопорядку та суду на теренах України: від Київської Русі до Української революції 1917 р. (історико-правове дослідження). Харків: Майдан, 2021. 502 с.
12. Історія держави і права України: підруч. За ред. О. М. Бандурки. Харків: Майдан, 2018. 640 с.
13. Історія органів внутрішніх справ. Навчальні матеріали до спецкурсу. Кіровоград, 2013. 236 с.
14. Історія держави і права зарубіжних країн: підручник. Харків: ХНУВС, 2021. 596 с.
15. Хрестоматія з історії держави і права України: У 2-х т.: Навч. посіб. для студ. юрид. спец. вищ. закл. освіти. Вид. 2-ге, перероб. і доп.: Том 1: 3 найдавніших часів до початку XX ст. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2010. 472 с.
16. Хрестоматія з історії держави і права України: У 2-х т.: Навч. посіб. для студ. юрид. спец. вищ. закл. освіти. – Вид. 2-ге, перероб. і доп.: Том 2: Лютий 1917 р. – 1996 р. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2010. 728 с.

Допоміжна:

- 17.Адвокатура України. Історія і сучасність// Матеріали Всеукраїнського круглого столу. Київ, 2013. 154 с.
- 18.Бандурка О.М., Греченко В.А., Ярмиш О.Н. Поліція в Україні: історико-правове дослідження (початок ХУІІІ ст. – 1917 р.): Х.:Золота миля, 2012. 616 с.
- 19.Бандурка О.М., Греченко В.А., Ярмиш О.Н. Становлення та розвиток міліції в Україні. Харків, 2015. 498 с.
- 20.Бандурка О.М., Греченко В.А. Міліція в Україні в період посилення тоталітарного режиму (1931 – 1941): історико-правове дослідження. Харків: Золота миля, 2020. 444 с.
- 21.Бандурка О. М. Інтерпол: Міжнародна організація кримінальної поліції: Науково практичний посібник. Харків: Основа, 2003.
- 22.Бараннік Р. В. Судові, правоохоронні та правозахисні органи України. Навчальний посібник. К.: Дакор, КНТ, 2018.
- 23.Головко Б.Г. Позитивний досвід реформування поліції Королівства Норвегія//Матеріали Х Міжнародної науково – практичної конференції Актуальні проблеми правової науки і державотворення в Україні в контексті правової інтеграції. Суми, 2018. С. 5 – 7.
24. Головко Б. Г.Залучення громадських підрозділів до поліцейської діяльності на прикладі Держави Ізраїль. 25 років становлення Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ: славетна історія та горизонти майбутнього: матеріали Міжнар. наук.-практ.конф., м. Суми, 21-22 лютого 2020. Суми, 2020. С.12 – 14.
- 25.Клочков В.Г. Історія прокуратури України. К., 2012.
- 26.Косюта М. Прокурорська система України в умовах демократичного суспільства. Одеса, 2002.
- 27.Крітерієм істини є досвід. Літопис Експертної служби Харківщини. – Харків,2010. 280 с.
- 28.Міжнародна поліцейська енциклопедія: У 10 т. К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. Т. І. Теоретико-методологічні та концептуальні засади поліцейського права та поліцейської деонтології. – 1232 с.; 2005. Т. ІІ. Права людини у контексті поліцейської діяльності. – 1224 с.; 2006. Т. ІІІ. Поліцейський менеджмент історія та сучасність – 1192 с.; К.: Атіка, 2007. 968 с.Т ІV. Кримінально-правові, кримінологічні та кримінально-виконавчі засади поліцейської діяльності; 2009. – 1008 с. Т. V. Кримінально-процесуальна та криміналістична діяльність поліцейських організацій; 2010. Т. VI. Розвідувальна діяльність поліції. 1100 с. С. 478;., 2011. Т. VII. Адміністративно-правове забезпечення поліцейської діяльності. 1120 с.; Т. VIII «Інформаційно-аналітична, освітня та наукова діяльність, психологічні засади поліцейської служби; міжнародне співробітництво».

- 29.Проневич О.С. Організаційно-правові засади діяльності поліції (міліції) Німеччини, Польщі та України порівняльно-правовий аналіз: монографія. – Харків : Ніка Нова, 2011. 509 с.
- 30.Семаков Г. С., Кондракова С. П. Нотаріат в Україні. К.: МАУП, 2010.
- 31.Сухонос В.В. Організація і діяльність прокуратури в Україні: історія і сучасність. Суми, 2014. 348 с.
- 32.Теличкін І.О. Генезис злочинності у сфері службової діяльності на прикладі поліції Стародавнього Єгипту// Форум права. 2012. № 1. С. 944 – 952.
- 33.http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/50368/5/Sukhonos_Orhanizatsiia_i_diialnist_prokuratur.pdf

10.2. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. http://www.twirpx.com/files/law/igp_sng/ukraine/
2. <http://www.ukrhistorians.in.ua/publ/35>.
3. <http://historians.in.ua/>